

Limbaajul poetic între *mimesis* și *catharsis*: recuperări semiotice

Abstract. That poetry is one of the first arts can be intuitively explained in terms of Aristotle's *mimesis* and *catharsis*, by understanding that the mimetic expression of the words can be amplified by the effect of an emotional purification. Rationally, to clarify the genesis and the resonant power of the (poetic) language implies two pluridisciplinary perspectives, namely: a) the contributions of semiotics, phonology and linguistic, neuro-physiology and biophotonics, in order to justify the mimetic dimension of the words by its sonorous *signifier*; b) the contributions of psycho-logics and psycho-analysis connected to literary hermeneutics, able to explain how the mental images and thoughts are becoming emotional states by the "lighted" *signified* of the words. The both perspectives are (auto) referentially connected – for a more explicit illustration – to the poetic / metaphoric language used by the authors. In this integrative way, the paper is complex, acknowledging the assumption of *sufi* thinkers that our words are "sounds full of light".

Keywords: mimesis, catharsis, semiotics, living light, resonance.

1. Introducere

Faptul că în termenii lui Aristotel poezia se definește ca una dintre cele dintâi arte¹ – posibil de asumat prin intermediul unor concepte-cheie precum *mimesis* și *catharsis* – permite dubla interpretare pe care lucrarea de față o propune:

— o perspectivă rațională, analitic-discursivă, implicând contribuțiile obiective ale semio-logicii și lingvisticii, neurofiziologiei și biofotonicii pentru a justifica modul în care „Lumina Marelui Cuvânt Creator” s-a transformat mimetic în univers al creației umane, potrivit principiului biblic al Facerii: „*Să facem om după chipul și după asemănarea Noastră*”, vorbind adică Limbaajul lui Dumnezeu însuși;

---

* Asociația Română de Studii Semiotice, Universitatea „Al. I. Cuza” din Iași.

¹ Cu zâmbetul pe buze, înțeleptul – l-am numit pe Tudor Vianu – spunea, gândindu-se neîndoielnic la Aristotel: „*Numai cine nu poate fi poet ajunge filosof*”.

— o perspectivă intuitivă, holistic-experiențială, exprimată prin trăirile subiective ale creatorului și receptorului de limbaj poetic, amplificând expresia mimetică prin puterea unui purificator catharsis, potrivit principiului Rig-Vedic al creației: „*Așa au făcut zeii, așa fac și oamenii*”.

Ineditul acestei încercări rezultă din:

- dimensiunea inter-disciplinară a abordării interpretative, care corelează semiotica și lingvistica / poetica, pe de o parte, fonologia și biofotonica, pe de altă parte;

- dubla construcție autoreferențială, respectiv permanenta deschidere a argumentării către textele, gândurile și trăirile propriei noastre creații poetic-eseistică.

În acest chip, dacă cea dintâi perspectivă menționată – cea rațional-analitică – presupune considerații de natură explicativă cu privire la geneza prin *mimesis* a cuvântului poetic, cea de a doua – intuitiv-trăitoare – implică o abordare eseist-poetică cu privire la efectul de *catharsis* al cuvântului poetic. Prin urmare, justificând titlul propus, fuziunea creatoare a ambelor perspective – *mimesică* și *catharsică*, asociată limbajului poetic, creator – face obiectul lucrării de față.

2. Considerații cu privire la chip și asemănare: recuperări necesare

Înainte de orice altă interpretare am putea spune că acestea sunt accepțiunile primordiale, biblice, ale conceptelor de *Chip-Mimesis* și *Asemănare-Catharsis*: cele care vizează atributele omului de a fi – asemenea lui Dumnezeu însuși – Ființă Vibratil-Luminoasă și deopotrivă ființă Iubitor-Creatoare.

Coborând la sensurile prezente în *Poetica*, lucrare de referință a filosofiei aristotelice, ar trebui să ne reamintim că:

- Stagiritul consideră producțiile literare (cum ar fi poezia tragică, epopeea, poezia ditirambică și comedia) drept mijloace de imitație – *mimesis* – prin limbaj, metru sau ritm. El este cel care a pus *mimesis*-ul în centrul discuțiilor despre literatură și artă, propunând două moduri în care *mimesis*-ul se arată: simpla imitație a realității, pe de o parte, și o imitație care valorizează stilistic realitatea, găsindu-i sensuri ascunse, pe de altă parte.

- În viziune aristotelică, conceptul de *catharsis* are înțelesul denotativ de purificare: „Datoria poetului fiind să provoace desfătare cu ajutorul unei imitații în stare să stârnescă mila și frica (...)” (Aristotel 2011, 1453b). Așadar,

Aristotel considera că două elemente de forță ale dramei, mila și frica, sunt generatoarele unui act purificator la nivelul celui ce receptează drama².

Integrator, acest proces se realizează prin *mimesis*, prin imitarea realității, prin transmiterea vie de evenimente și trăiri, care – odată asimilate de public / cititor – îl purifică prin filtrarea mesajului în acord cu propria-i sensibilitate, adică prin *catharsis*, printr-un proces de eliberare a pasiunilor cu ajutorul poeziei, ca reprezentație dramatică.

În sfârșit, încercând să nuanțeze aceste originare accepțiuni, abordarea pe care o propune lucrarea de față implică o dublă analiză autoreferențială: aceea a *limbajului-obiect* care este poezia (respectiv propria creație poetic-eseistică, asumată ca un mimesis-cuvânt al realității exterioare sau interioare) și aceea a *meta-limbajului* (respectiv metoda semiotic-hermeneutică aferentă acestui limbaj, capabilă să genereze catharsis, o stare purificatoare, purtătoare de bine).

Acceptând dubla structură a semnului / cuvânt poetic în conformitate cu semiologia saussuriană – vizând dualitatea dintre *semnificant* (expresie substanțial-energetică, formă) și *semnificat* (sens informațional, conținut) – cele două funcții ale cuvântului poetic devin:

- efectul de rezonanță prin semnificant (prin expresia exterioară a unui cuvântător *mimesis*) la nivelul receptorului (al poetului însuși și al cititorului);
- efectul de rezonanță prin semnificat (prin *catharsis* purificator prin idee-trăire, prin sens) la nivelul receptorului.

Scopul acestei cercetări este ca – interpretând convingător / persuasiv considerații filosofic-semiotice prin substanța propriei poezii – să configurăm o strategie de optimizare a relației de semnificare, adică a relației dintre expresie și sens, dintre forma și conținutul poeziei, având ca finalitate o emoție poetică amplificată, la nivelul propriului act de creație, pe de o parte, la nivelul receptorului-cititor, pe de altă parte.

Înainte de a justifica faptul că prin sonoritatea cuvintelor rostite limbajul poetic mimetic este genitor de stări catharsic-purificatoare, câteva considerații privitoare la geneza limbajului verbal se impun în acest context³. Astfel:

- Din perspectiva explicațiilor convenționale ale lingvisticii și semioticii, a fost posibilă – pe de o parte – sintetizarea tuturor teoriilor cu privire la geneza cuvântului rostit prin intermediul conceptului de *mimetism* / *mimesis*, respectiv al gradului de motivare (de apropiere / depărtare a semnului de referențial, de corespondență a semnificantului și semnificatului

---

² *Mutatis mutandis*, am putea asocia această antică dihotomie cu cea actuală, care – *in extremis* – separă atitudinile fundamentale ale omului în: IUBIRE și TEAMĂ.

³ În consens cu sinteza propusă de Traian D. Stănciulescu, într-un integrator manual de semiotică: *La început a fost semnul. O altă introducere în semiotică*, Performantica, Iași, 2004, pp. 127-128.

cu referențialul, cu realitatea denominată). Astfel, în funcție de acest grad, au putut fi deosebite pe patru trepte logo-genetice⁴ cuvintele originare, magice – care poartă mimetic informația-energie a referențialului (teoria *physis*, susținută de Cratylus, în dialogul cu același nume al lui Platon) – de cuvintele arbitrare ale timpurilor tot mai apropiate de prezent, cuvinte convenționale care nu mai fac nici o trimitere explicită (motivată) la obiectele, fenomenele și procesele realității denumite (în consens cu teoria *thesei*, formulată de Hermogenes, în același amintit dialog). Așadar, am putea spune că evoluția cuvântului a trecut de la dimensiunea sa poetică – încă motivată în proporție majoritară – la cea convențională, pe care discursul științific, de exemplu, o reprezintă în esențială măsură.

● Din perspectiva științei neconvenționale care este biofotonica (știința luminii vii⁵), pe de altă parte, a fost posibilă explicitarea modului în care s-a realizat „dreapta potrivire a cuvintelor”, invocată atât de biblica numire a cuvintelor de către Adam, cât și de cea cratylan-platonică. Astfel, geneza cuvântului rostit poate fi urmărită prin etapele următorului proces psiho-fiziologic:

— transferul la nivel cerebral – prin intermediul analizatorului vizual și auditiv, gustativ, olfactiv și tactil – a informațiilor definitorii ale unui anume referențial (un obiect oarecare, să spunem), ceea ce îngăduie generarea hologramei-obiect (semn) asociată acestuia⁶;

— utilizarea hologramelor, în calitate de semne cerebrale, la transferul / comunicarea telepatică de mesaje (primul proces care a asigurat unitatea de comunicare a oamenilor, printr-un „limbaj pre-Babel”);

⁴ În mod explicit, aceste niveluri corespund următoarelor tipuri de logogeneză: (1) *Ipotezele mimetismului ontologic* (primar), care evidențiază calitatea sunetului de a fi substratul „pasiv” al reproducerii, pe bază de asemănare, fenomene sau procese obiective, particulare; (2) *Ipotezele mimetismului fonetic* (secundar), care explică valențele „active” ale sunetelor articulate, pentru a reda corespondențe adecvate cu un anume referențial; (3) *Ipotezele „mimetismului convențional”* (terțiar) sugerează trecerea de la geneza cuvintelor de tip intrinsec (motivată) la geneza cuvintelor de tip convențional (nemotivat); (4) *Ipotezele convenționalismului integral* asertează faptul că o (mare) parte a semnelor lingvistice s-a născut prin convenție culturală, printr-un aranjament social la nivelul grupului lingvistic, cuvintele nefiind motivate nici la nivelul semnificantului și nici al semnificatului.

⁵ Știința care explică geneza și funcționalitatea aurei umane, a emisiei ultraslabă de bioluminescență a sistemelor organismului uman, ca emisie „laser biologică” [Stănciulescu, Traian D., Manu, Daniela M., *Fundamentele biofotonicii*, Performantica, Iași, 2002] și care permite interacțiunea sistemelor biologice (umane inclusiv) prin intermediul acestor ondulatorii emisii [Constantinescu, Paul, Stănciulescu, Traian D., *Resonance as a Principle of Universal Creativity*, în „Revista de Inventică”, nr. 12, 1993.

⁶ Acest mecanism generator de holograme cerebrale – postulat încă din 1970 de Karl Pribram – nu poate fi explicat decât în termenii biofotonicii, ai *teoriei „laserilor biologici”*, elaborată de specialiștii români de la Institutul Național de Inventică din Iași.

— transferul prin rezonanță a hologramelor-obiect (complexe bio-electromagnetice stocate la nivelul cristalelor lichide celular-membranare) la nivelul aparatului verbo-kinestetic, prin comenzi adecvate la nivelul esofagului și corzilor vibratile ale laringelui, ale gurii și efectelor sonore aferente, în ultimă instanță.

Rezultatul cuplării dintre sunetele modulate în acest specific fel, prin comenzi luminoase ce reproduc mimetic / omomorfic obiectele realității, justifică deplin atât intuiția poveștii lui „*Sesam, deschide-te...*”, cât și afirmația genială a înțelepților sufi, care în urmă cu secole postulau: „Cuvintele noastre sunt sunete încărcate de lumină...”. Un adevăr care abia acum a putut fi justificat integral în termenii biofotonicii, dar și unul care denotă că, oarecum, acest mecanism logogenetic și-a pierdut – în condițiile arbitrarității limbajului – sensul de a fi (fost) operațional.

În particular, pe seama explicațiilor mai sus conturate, se poate justifica faptul că expresia cuvintelor poetice generează efecte de rezonanță mimetică la nivelul receptorului, corespunzătoare unor comune trăiri mental-afective a stărilor poetice (iubire, dor, frumusețe cosmică, a naturii etc.), respectiv unei anume suprapuneri de cod / stare interpretativă între poet și receptor. Ca urmare a acestui mecanism fono-articulator, rostirea mimetică a sunetelor, cuvintelor mimesice declanșatoare de stare va fi în măsură să intensifice / dubleze conținutul intelectual (sens) al textului poetic printr-o amplificată trăire emoțională.

Să vedem cum în cele ce urmează.

3. *Mimesis* poetic sau despre cuvintele trăitoare de realitate

În consens cu geneza deja amintită a cuvântului prin *mimesis* (grad de iconicitate / motivare), folosind expresii adecvate ale cuvintelor poetice motivate prin sonoritatea lor (consonantică și vocalică, fonetică sau simbolică etc). câteva exemple elocvente evidențiază cum se prevalează *textul / discursul poetic*⁷ de formele retorico-lingvistice deja amintite pentru a-și exprima forța emoțională. Între acestea menționăm următoarele:

---

⁷ În consens cu Umberto Eco, în contextul de față vom accepta să numim „text” (poetic) expresia fonetică mai mult sau mai puțin iconică a *semnificantului*, în timp ce „discursul” (poetic) va fi asociat predominant cu *semnificatul*, respectiv cu conținutul ideatic al poemului. Scopul lucrării de față este de a justifica semiotic cum se poate realiza o performanță maximă de transmite-receptare a text-discursului poetic.

• **Utilizarea mimetismului onomatopeic-interjectiv, respectiv a mimetismului articulatoriu** – adică utilizarea în varii chipuri a substantivilor desprinse din interjecții și onomatopee – contribuie implicit la generarea de stări emoționale adecvate trăirilor poetice:

Când te trezești în zori scăpați în goană / Cu un *tic-tac* de inimă, *hai-hui*,
/ De caii cosmici, ca pe-o amazoană / Să mă desprinzi, și-n carte să mă pui !
(Shanti Nilaya, *Să fiu muza ta...* Shanti Nilaya 2014, 41-42).

Pe tine te iubește lumea toată. / Deși statui tăcute de bazalt / își
cenzurează inima cu piatră, / în suflet au cuvinte și înalt. // Tu le auzi,
preocupat de luptă / – *zângănitore*, masculin duel / Și sabia nimicului te-
ascultă, / Cu străluciri *tăioase*, de oțel (*Ești d'Artagnan-ul meu*, Shanti Nilaya
2014, 261).

Spuți vals de frunze plânse peste tot?! / *Ahh*, te-aș opri, nu spune iar, nu
pot... / Că-n frunza-i *scuturată* ce o poartă, / Dumnezeuște-i de... nevinovată. /
(*Nevinovată, toamna*, Shanti Nilaya 2014, 193).

Cum *fremătam* ca de mistere, / *Oo*, Doamne, când plecat scriai, / Și mici
particuli-efemere / Nemuritoare le făceai... (*Cu mâna ta pe portativ*, Shanti
Nilaya 2014, 81).

Acest gen de mimetism – cel mai evident dintre toate – generează cu
maximă ușurință stări de similaritate pe traseul *referențial* → *semn poetic*
exprimat pe canalul poetic *emitent* → *receptor*.

• **Mimetismul „trăsăturilor distinctive”** presupune ca – prin
sonoritatea lor – cuvintele să sugereze starea de mic și mare, de cald și de
rece, solid și lichid etc., respectiv starea de *coincidentia oppositorum*:

Mă faci să râd, mă faci să plâng, sunt vie / Și *noaptea trece-n zori*, abia,
abia... / Citesc din cărți, citești din poezie, / Și-*mbrățișați suntem altcineva...*
(*Perla albastră*, Shanti Nilaya 2014, 51).

• **Utilizarea mimetismului semi-convențional** implică transferul de la
o realitate la alta, prin analogie mimetic-simbolică (de tipul substituțiilor:
muritor = om, ghiocel = ghioc, bob = boboc):

Cum dormi! De visul tău ades mă mir / Și-ți las pe pernă flori, iubitul
meu, / Tăcere cu *boboci de trandafiri* / Din care să-nflorească... Dumnezeu!
(*Tăcere cu boboci de trandafiri*, Shanti Nilaya 2014, 26).

Această ipostază îmbogățește limbajul mimetic al poeziei prin conotațiile posibil de asociat simbolurilor de care imaginea poetică se prevalează.

- **Valorificarea mimetismului convențional**, situație în care cuvintele aparțin pur și simplu culturii, iar nu naturii, este echivalentă cu valorificarea opoziției dintre amplitudinea / complexitatea cuvintelor vs simplitatea lor:

Citim aceleași rânduri dintr-o carte, / Ne corelăm un *ritm imaginar* /
Deși la poli opuși și prea departe, / Noi suntem unul singur, tributari; // Dăm
pagina și simțurile toate / În *șir de Fibonacci* ne zvâcnesc, / Apoi, mă-ncrunt la
gândul că se poate / La poli opuși fiind, să te iubesc... // Te văd – rămâi acolo
cu *fractalii*, / În *geometria sacră* să pătrunzi / Și-n *amalgamul de idei*, detalii, /
Mă pierzi... și plâng de ochii tăi profunzi! (*Puf de păpădie*, Shanti Nilaya 2014,
52).

Este cunoscut faptul că genialitatea rezultă din capacitatea naturală de a transmite stările (poetice) cele mai complexe (culturale) prin expresiile (rostirile) cele mai simple, pe înțelesul tuturor. Așa cum a făcut, de pildă, Mihai Eminescu, atunci când a descris sensurile atât de profunde ale devenirii – pe care mult mai târziu o va ipostazia coloana brâncușiană – în termenii cei mai firești cu putință: "*Căci toți se nasc spre a muri, și mor spre a se naște*". Aceasta pentru că din îndemnul lui Brâncuși – "*Priviți până veți vedea, cei mai aproape de Dumnezeu au văzut...*" – rezultă că pe măsură ce ne apropiem de Dumnezeu, adevărurile sunt mai simple. Dar și mai greu de înțeles, de dăruit mai departe...

O serie de procedee stilistice pe care poetica le-a dobândit în timp se regăsesc – dublând într-un alt chip valoarea mimetismului – în propriile noastre poeme. Astfel:

- **Ri(t)marea versurilor**: ca o sinteză a utilizărilor punctuale de cuvinte și sintagme poetice incantatorii, un rol esențial al stării poetice îl joacă împerecherea, într-un anume mod a silabelor din urma versului, strategie generatoare de muzicalitate prin succesiune... fără de care, până la versul alb, scriitura nu se putea numi poezie. Căci, în oricare dintre ipotezele sale clasice – monorima, rima împerecheată, încrucișată, îmbrățișată... strofa poetică generează starea de plăcere auditivă, starea de bine.

Iată mai jos consemnate câteva exemple relevante:

- **Monorimă 1-2-3-4**: „Mă-ntreabă o șoaptă dinspre cer strecurată / «Dar raiul, tu, floare, l-ai văzut vreodată?» / Îmi fac peste câmpuri privirea o roată / Și-n mine m-afund să-ți dansez, fermecată... // Desfac spiralat albe-roze

petale, / În frunze-amintirea îmi curge la vale / Și-n boabe de rouă mai caut o cale / Nectar de-orhidee să-ți torn în pocale” (*Baletul luminii*, Shanti Nilaya 2014, 25).

— **Rimă împerecheată 1-2, 3-4:** „Oare unde-i căutarea / Din găsiri, unde e zarea? / Unde vorba, unde râsul / Oare-n întrebări răspunsul? // În Cuvânt – ce liniști multe – / Peste alte voci tăcute, / Blând îmi plânge, blând zâmbește: / Oare, viața mă trăiește?” (*Verdele din ochii mei*, Shanti Nilaya 2014, 114).

— **Rimă încrucișată... 1-3, 2-4:** „Tu, înger călător prin mine, / Printre celule de mister, / Luminii care mă conține / Nu-i cer nimic. Nimic nu-ți cer...” (*Înger călător*, Shanti Nilaya 2014, 26).

— **Rimă îmbrățișată... 1-4, 2-3:** „Am să te iubesc ca pe-un alint / Când dincolo pleci, șoaptă tăcută / Doar găsire, niciodat' pierdută! / Am să te iubesc tăgăduind... // Sunt orele târzii și mor / Cum ceasul în pereți le bate, / Eu n-am ajuns la jumătate / Făptura ta să o măsoar” (*Mai lasă-mă să te iubesc*, Shanti Nilaya 2016, 31).

*

Stări de tensiune emoțională pot rezulta – într-un alt gen de scriitură poetică, desigur – și din rimări semiparțiale sau combinate cu rima albă, fără de rezonanța ritmic stabilă a silabelor de la sfârșit de vers, dar interiorizate versului, interesante prin neașteptatul prezenței lor în text. Este cazul unor compoziții de mixtură poetică cu și fără rimă, cu incantații repetitive simple, de tip baladă sau descântec, dar alternate cu acele aserțiuni inițiativ-filosofice pe aceeași iubitoare verticală: Om-Dumnezeu interiorizat (Stănciulescu 2014):

Inimă de noapte, miez de plinătate, / de-atâtea ori pornit-am către tine, / pășind sfințita cale-a căutării, / din noaptea dimineții, / fără ca tu să vezi, fără s-auzi, / fără freamătul pe care numai tu știai să-l izbucnești, / dezmeticindu-te cu gustul purității / pe buzele-ți mereu zâmbinde, / dar neștiind, atunci, de unde-ți vine... (*Din noapte-nspre zi, ce ar fi, dacă*, Stănciulescu 2014, 163).

Galathea dăltuindu-l pe Pygmalion... / Ah, mi-e atât de ciudat / să gândesc întoarcerea pe dos / a poveștii darului creator... // atât de straniu să devii creatură / sub palmele delicate ale propriului tău gând, / ea, devenită tu, / tu, redevenind ea... // tot mai ploua, ploua... / din nopțile ce miroseau a toamne, / îți mai aduci aminte, Doamne?... / gând peste gând, / sculptând, mereu sculptând... / daltă de Zeu, Tu-Eu, Tu-Eu... (*Pe rană, suflet de pus*, Stănciulescu 2014, 164).

— **Repetițiile simplu ritmate și jocurile de cuvinte** – mizând pe repetiția holografic-fractalică a relației dintre parte și întreg sau din opoziția

de sensuri – contribuie la amplificarea ideății prin intensificări emoționale utilizate în poezia tuturor timpurilor (să ne amintim eminescianul: „care vine, vine, vine.... calcă totul în picioare”):

De tine, de tine sunt plină / Și azi recunosc tot ce doare, / Că-i doar picătură de vină / Cum Luna e plină de Soare // Să știi că povestea se duce / (Mai știi cum purtam crinolină?) / Erai peste toți ca un duce – / De tine, de tine sunt plină. (De tine sunt plină, Shanti Nilaya 2016, 32).

Să fiu eu aceeași în parte, / Să fim tot la fel în întreg. / Tu ceri și se face dreptate / Mă chemi și alegi și aleg; // Îți sunt tot aceeași în parte / Îmi ești tot la fel în întreg, / Doar cerul mai face dreptate: / Mă chemi și alergi... și alerg (Mă chemi și alergi, Shanti Nilaya, 18).

În sinteză, se poate spune că rezultatul tuturor acestor proceduri fonologic-stilistice (și a multor alora ce ar putea fi adăugate) generează la nivelul întregului text-discurs care este poezia – prin conjuncția armonică dintre formă și conținut, dintre semnificant și semnificat – un optim de emoție transmisă și receptată, generatoare de *catharsis*.

4. *Catharsis* sau despre sensul armonizator al poemelor-idee

Necesitatea interpretării ideatice a poemelor – privilegiu al minții de critic literar și al inimii receptorului de poezie – rezultă din adevărul formulat de logicianul Petre Botezatu, care aserta că: „Există o ordine a lucrurilor care îngăduie gândirii să se poată manifesta...”. Atare trăiri de „stare / ordine a lucrurilor” sunt descriabile și în termenii limbajului poetic, generând – prin conținutul lor ideatic – sensuri de natură purificatoare, armonizatoare, în măsură să transmită bucurie spirituală, afectivă, emoțională. Toate acestea prin conexiuni inedite care generează starea de bine (*wellbeing*), începând de la cea cognitiv-discursivă până la estetic-emoțională.

Recuperând încă o dată în plus opțiunea aristotelică, ar trebui să ne reamintim că: „Datoria poetului nu e să povestească lucruri întâmplate cu adevărat, ci lucruri putând să se întâmple în marginile verosimilului și ale necesarului” (Aristotel 2011, 1451a-1451b). Ceea ce înseamnă că poezia nu este deloc datoare să povestească aidoma „ordinea lucrurilor”, ci să o (re)genereze creator, la nivelul intelectului și afectului poetului, spre a putea fi recunoscută ca atare de receptori.

În acest sens, privind în ansamblu propria creație poetică – dar și pe aceea a întregii lumi clasice – am spune că o paradigmă unificatoare definește esența ființei poetic-creatoare, printr-un arhetip integrator al „chipului și

asemănării”): COMUNIUNEA IUBITOARE, puterea de a fi ÎMPREUNĂ a omului cu el însuși și semenul său, cu lumea naturală și construită, cu cosmosul și cu Dumnezeu. Sub acest semn-cupolă, câteva teme majore definesc întreaga substanță a creației poetice: omul ca ființă socială (*zoon politikon*) și ca iubitor de trăire dialogală, relația omului cu natura vie și cu universul construit, *homo cosmicus* și comuniunea omului cu sacralitatea Totului Creator. Justificativ, câteva exemplare "fărăme" de poem, în care – pe fondul unei intenții intelectual-denotative – se nasc metaforele interpretativ-conotative prin care acestea se împlinesc.

1. OMUL – înțeles ca nod de relații sociale, într-un permanent dialog virtual sau real cu viața, cu lumea – este descriptibil în termeni poetici printr-un ansamblu de procedee dialogale, de interogații de stare, gânduri despre sine și despre celălalt, despre facere... Acest lucru se poate realiza în varii chipuri, cum ar fi introducerea personajelor imaginare – de sorginte laică sau sacră, precum Dumnezeu însuși – cărora li se fac mărturisiri purificatoare. Ca dovadă:

Trăiri de pământeni cu aspră fire / – Aud în picuri răzvrătirea lor – /
Sau din lungimi de undă cu amor, / Prin vechi parfumuri, șoapte de iubire! //
Și-n fiecare strop e-un cer parcurs; / Ne cade ploaia-n ropot dintr-o mare /
Cu-adâncul revărsat în sus, în zare, / Iar vietățile-s ceva redus. // Ah, strig și
mă revolt și-ți sunt chemare: / „Nu auziți voi semeni ce-aud eu?” / În ploaia
asta cade Dumnezeu, / Pe-atât cât știe El cădea de tare: // Pe mâini, pe față,
pe cămașa-mi udă, / De se lipește strâns la sânul meu / – Pe carte, pe-albii
crini ca o prefață / Și nu-i alt chip să o traduc în viață / Decât strigând că-n
stropii mari, sunt eu! // Mă plouă cerul cu-amintirea lui / Și nu-i în toate cele
vreo scăpare, / Revarsă stropii marea lor cea mare, / Dar voi veți spune că
„nimica nu-i...”.

2. DIALOGUL IDENTITAR-IUBITOR, în care *unul* vorbește întru / cu *celălalt* (modificând adesea sinele feminin sau masculin al creatorului), purificându-se:

„Nu-ți amintești, vântul o știe, / Eram pe-atuncea fir suflat / Și glasuri
îmi spuneau doar mie / Ce azi și ție-ți este dat; // Că se născuse-n lumi iluzia /
Ca lege-a unei fără' de legi – / Dansează trestii mișcătoare, / În pasul lor și *tu*
te legi. / Când glas de clopot alb își pune / Și înălțimi de minaret, / *Te-ntreb*,
bătaia asta-n lume / Ce-i, adormire sau verset? //... // Alt cânt frumos, altă
poveste / (*Pierzi* altă viață la mijloc!) / *Și-alegi să crezi*, alegi – ce este –
Iubire sau destin, sau joc” (*Din toate am trăit un pic*, Shanti Nilaya, 2014...).

3. NATURA CA ARTEFACT, descrisă printr-o fuziune dintre spațiul natural și cel cultural-civilizator al orașului, nu mai pare a fi o stare contradictorie. Anotimpul și culorile, petalele și iubirea, scrinul și vremea, de la natură la cultura... se topesc toate într-o stare poetică ce ne bucură și învață deopotrivă:

Să-ți descriu *orașul*, tot atâta-mi pare / Cât în scrinul vremii, mâna-aș
afunda / Ca și cum acolo aș găsi scrisoare, / Ilizibil tristă... timp de altcândva
// *Liliacul* toarce în miros destinul / În *culoare* fi-vor toate câte-un pic, /
Număr de *petale* nuanțând nimicul / Infinitul mare-n infinitul mic. // Și prin
pastelate mări diamantine / Îți vorbesc în *seară*, când te pierzi pe-alei, /
Căutând ca-n stele dacă zic de bine / Pentru-a ta Iubire... *florile de tei* (*Te
aștept la ora florilor de ceai*, Shanti Nilaya 2014, 22).

4. COSMOSUL CA ÎNTREG, conotat prin elementele sale, face loc omului-scânteie – o măsură holografică a tuturor lucrurilor, a cosmogoniei însăși ca rezultat al ieșirii din haos prin iubire. Pentru că doar prin iubirea-rezonanță, din haos – împreunându-se – două și mai multe particule au fost în măsură să genereze un atom, apoi o moleculă și o macromoleculă, născând astfel ordinea cosmică însăși:

Doar nu suntem ființe subsumate, / Cu-n singur sens, de carne-n vise
goi, / Și ne-om găsi prin trupurile toate / În alte planuri, unde suntem doi; //
Nimic, nici *apă*, *foc*, *soare sau vânt*, / Un prag să pună între noi nu pot, / Căci
între multe câte-au fost și sânt, / *Substanța universului* e-n tot. (*Galben de
soare*, Shanti Nilaya 2014, 117).

Vezi?! ninge... Ahh, cum ninge *Universul* / Cu fulgi și fluturi irizând
pulsari, / Iar apele-n *implozii* își scriu versul / De înțeles al *spațiilor mari*. // Să
mă transpun pe *cerul* de poveste, / De nu mă-ntorc, să nu îți pară rău / Și-n
noapți în care *stea* sau *rai* nu este, / Să fiu din *cosmos licuriciul* tău (*Licuriciul
tău*, Shanti Nilaya 2014, 44).

● OMUL-DUMNEZEU, asumat ca o sinteză atotcuprinzătoare a tuturor celor de până acum, integratoare, aspirația de a fi totuna cu Marele Creator. O aspirație în care ființa umană – pe rând Bărbat și Femeie – încearcă să se regăsească prin starea de IUBIRE ORIGINARĂ:

Iubito, spune-mi, ce înseamnă asta? / Cu tine ziua a-nceput din somn;
/ Visam că-n mine s-a deschis fereastra, / Iar Dumnezeu, că-ncape într-un om.
(*Iubito, spune-mi...* Shanti Nilaya 2014, 51).

Eu vreau să strâng, Iubire, cât mai mult – / Pe pagini albe, litere de zare... / Să fiu bogata lumii-n absolut, / Dar... Universul n-are buzunare! // Sunt conținută într-un conținut, / Mă-nvârt în cercuri largi către ființă / S-adun, Iubire, tot ce am avut / Și am pierdut cândva din neștiință. // Nimic nu-i gol, din plinul Său culeg – / Pe pagini albe litere de zare / Să fiu eu însămi! Vreau să mă dezleg / Și poate tu ești șansa următoare... // O să-ți mai scriu și-o să te mai citesc / Vin slove și cuvinte în pereche / Mă umplu de Iubire, dăruiesc, / Și plec să caut Cartea Lui cea veche. (*Îți caut scoici...* Shanti Nilaya 2014, 36).

O observație menită să definească personalitatea semantică a acestui gen de poezie – în care ideea se prevalează de o metaforă poetică a cărei frumusețe face adesea uitată ideea însăși – vizează existența unor situații – precum în excepționala *Scrisoare I* a lui Eminescu – în care sensul poetic se supune sensului discursiv cu o claritate aproape științifică: „Dar deodată' un punct se mișcă. / Cel dintâi și singur, iată-l, / Cum din haos face mumă / Iară el devine Tatăl”. Sensul unei dualități BHQ (black-hole / quasar, implozie / explozie, întuneric / lumină) este aproape fără echivoc sugerat. Aceasta în condițiile în care receptorul de poezie este unul avizat, desigur. Pentru că în situații contrarii, în care cititorul nu înțelege sensurile ideții implicit cuprinse în poem, neavând informații cultural-științifice menite să îi reveleze înțelesurile conotative, riscul ca acestea să se piardă doar sub aparența licenței poetic-metaforice devine iminent.

Iată un exemplu relevant:

„Cuvântul-Lumină” de dinaintea-începutului, / baltag fulgerat peste apele originare, / Ordinea înfășurată”, / așteptare din care misterele lumii s-au dezlegat, / „Punctu-Acela de Mișcare”, / androgin din care principiile genitoare au rodit, / „Forma Tuturor Formelor”, / picătură întrupată în sculptură pentru orbi, / „Ondulația Universală”, / matrice fatal întinsă peste zbaterea spațiului mioritic... (*Acum, când a sosit timpul*, Shanti Nilaya 2014, 62).

În această incipientă stare cosmogonică – ușor de deslușit oricărui cititor neavizat – nuanțele complete ale poemului apar doar dacă cititorul este capabil să conecteze Cuvântul și Lumina în stări incipiente ale Marelui Creator, dacă știe că în mitul creației lumii povestit de ciobanii sibieni Dumnezeu și-a aruncat „creator” baltagul în orcanul de ape primordiale; dacă are cunoștință despre „ordinea înfășurată / desfășurată” – sintagmă a fizicianului David Bohm – hologramă din care toate s-ar fi derulat, dacă își amintește că „forma tuturor formelor” este ovoidul lui Constantin Brâncuși și că „ondulația universală” și „spațiul mioritic” vizează filosofia lui Vasile Conta și Lucian Blaga etc.

Performanța cognitiv-catharsică a receptorului depinde așadar de situația aparte în care acesta se află, fiind vorba de: ● un cititor avizat, cazul cel mai fericit dintre toate, când sensul ideatic și emoția poetică își potențează reciproc funcția; ● un cititor neavizat, capabil să recepteze preponderent dimensiunea metaforic-estetică a poeziei; ● un cititor cărui autorul decide să îi deslușească cumva sensurile poemului său (situații practic inexistente). Prezența sau / și alegerea uneia sau alteia dintre aceste împrejurări rezultă dintr-o conjuncție pe care doar complexitatea semiozei poetice o definește, fiind o conjuncție mai mult sau mai puțin aleatorie.

*

În concluzie, ar trebui să sesizăm că – fiind generatoare de stare sau / și de înțelesuri ideatice – majoritatea exemplelor pe care le-am prezentat în cele de mai sus denotă o viziune constructiv-luminoasă, predominant negentropică, armonioasă asupra vieții, implicând un *weltanschauung* în care Creatura Lumii (cosmice și umane) apare necondiționat ca rezultat al unui act divin-iubitor: FIAT LUX! Un act pe care istoria spiritului uman – în pofida confruntării cu atâtea stări entropice, ontologice și axiologice deopotrivă – s-a străduit totuși să îl imite.

Dar aceasta este doar una din laturile problemei. Căci, interpretând din perspectivă polară atributele textului / discursului poetic vom constata că cercetările aplicative de fonologie și de lingvistică au evidențiat nenumărate exemple ce dovedesc că sensul incantator al rostirii, natura vibratilă a sunetelor / cuvintelor utilizate într-o anumite categorie de poeme – utilizând predominant sunete agresive, fricative sau explozive – sunt generate de o ideatie-stare adecvată, determinând un puternic efect entropic, demoralizator și distructiv al poemelor. Este suficient să ofer în acest sens un exemplu desprins din poemele lui Baudelaire, bunăoară.

„Calci peste *morți* de care îți râzi cu mult *dispreț*; / Ai juvaieruri multe și *Groaza* dintre toate / Nu-i cel mai slut, și-*Omorul* e un breloc de preț / Pe pântecul tău săltând cu voluptate. // *Orbitul flutur* zboară spre tine, lumânare, / Slăvindu-te drept torță când a început să ardă. / Acel ce-și *strânge lacom* iubita-n brațe pare / Un *muribund* ce-n taină *mormântul* și-l dezmiardă...” (*Imn frumuseții*, Baudelaire, 1968).

Doar contextul actului poetic poate stabili dacă atare atitudini reprezintă o dominantă constantă a personalității creatoare sau ele reprezintă doar expresii punctuale pe care poetul le susține din motivații personale, de natură spiritual-emoțională, de angajament ideologic etc. Ca dovadă, iată desprinse din propria creație câteva versuri generate de atmosfera unei

catastrofe publice și care, prin natura subiectului, au impus în folosința poetică a unor sonorități greu-apăsătoare și a unei ideții similare.

„Aruncă piatra mâna ce nu știe / Să legene copil, să-nalțe stea, / Dar câte pietre astăzi mai sfâșie / Cu colțuri ca un scrâșnet de furie / Și urma-n zbor, ce liber va pleca! // Pe pleoape încă-i fumegat de plângeri / Nu-i nicio lacrimă și tu mă dori... / Chiar soarele în toamnă-i rug de sori / Să pregătească-n cer apa de îngeri, / Iar noi, de jos, să credem că ning flori. ” (*Iar noi, de jos, să credem că ning flori*, Shanti Nilaya 2016, 93).

Citind aceste versuri realizăm un paradox firesc în cele din urmă: acela că efectul de tensiune maximă este generat de punerea față în față a două stări: aceea a revoltei generată de trăirea poetică a evenimentelor prin greutatea „pietrelor care sfâșie”, a „scrâșnetelor de furie” etc., pe de o parte, cu viziunea situației în care – prin forța lucrurilor – toate acestea urmează a se prefăce: „rug de sori”, „apă de îngeri”, „ninsoare de flori”. Neîndoielnic că aceste versuri denotă o excepțională forță de transmitere a mesajului, care poate fi – cum nota Aristotel – de frică și milă. Suntem în orizontul unei mutații estetice în care valoarea este dată de urât și pestilențial, de destrăcător și temător, de moarte și înălțarea la cer, respectiv de compasiune și milă.

*

Dacă ar trebui să alegem tranșant în beneficiul uneia sau alteia dintre alternative ar fi dificil de stabilit pentru nivelul unei întregi societăți iubitoare de poezie: spre o extremizare a postmodernismului sau spre un transmodernism menit să cultive valorile unității și frumuseții armonice?

Dar dacă am dori să formulăm un răspuns nuanțat la situația proprie unui creator anume de poezie s-ar cuveni să aplicăm și *metoda semiotică a analizei situaționale*, adică: cercetarea relației dintre emitent (poet) și receptorul de poezie, dintre mesajul poetic și canalele de transmisie, dintre contextul și finalitatea discursului poetic. Căci, așa cum afirma Ladislav Matejka cu referire la semiotica școlii de la Praga:

„Deși opera de artă rămâne în centrul atenției ca sistem semiotic cu anumite proprietăți autonome, legăturile sale cu domeniul general al limbajului sau cu alte sisteme culturale sau sociale nu pot fi lăsate deoparte în mod intenționat, după cum, în același timp, nici creatorul și problemele referitoare la geneza operei de artă, nici cititorul și evaluarea pe care el o face nu pot fi scoși din discuție” [<http://www.scribub.com/literatura-romana/poetica-semiotica-modelul-scol10111152312.php>].

Desigur, cadrul lucrării de față nu îngăduie o asemenea analiză extensivă, dar într-o exprimare succintă, referitoare la propria noastră creație – pe care cu predilecție am valorificat-o prin exemple de referință – am spune că interferând secvența emoțional-intuitivă și rațional-discursivă a demersului poetic am ales să cultivăm deopotrivă o poezie de stare și de sens conceptual, dăruită unui public receptor definit prin sensibilitate și inteligență rafinată, activând un canal privilegiat prin rostire armonic incantatorie într-un context ce cultivă starea de catharsis emoțional și intelectual deopotrivă.

Urmând firul acestor corelații, am defini generic valoarea propriei noastre opțiuni poetice⁸ prin câteva dimensiuni novatoare și anume:

— rafinarea propriilor sensuri de trăire și înțelegere prin dobândirea unui univers de cunoaștere experiențială cât mai amplu;

— ridicarea treptată a nivelului de „comuniune semnificativă” a receptorului de poezie cu sensurile propriului nostru limbaj poetic („*accordons nos violons*”);

— ipostazierea cu predilecție a unei poezii de „înțelepciune iubitoare”, în care gândul filosofic și trăirea emoțională să se conjunge într-o stare de purificare menită să devină un *modus vivendi*;

— procesual vorbind, am ales construcția unui dialog poetic dinamic, sugerând prezența implicită a celuilalt, chiar și atunci când el sau ea nu sunt de față;

— sensul scrierii și trăirii personale de poezie este acela al necesității de „sublimare creatoare”, de transcendere a unor situații de viață profunde, susceptibile de dăruire cu aceeași armonizatoare menire tuturor semenilor;

Ca o ultimă concluzie a tuturor celor de mai sus, ar trebui să spunem că nu este suficientă calitatea de bun teoretician pentru a scrie o adevărată poezie. Pentru aceasta se mai impune un atribut aparte care se numește TALENT, purtător de acea simțire transcendentă, dincolo de metodă și tehnică: SIMȚIREA STĂRII DE POEZIE însăși...

*

Astfel, în mod circular, aș putea afirma că – fiind creatoare – POETICA naște strategii metodologice care, la rândul lor, se întorc optimizator asupra demersului creator însuși. Căci, prin conjuncția armonică dintre formă și conținut, dintre semnificant (partea fizică, energetică a cuvântului – sonoră, de formă, incantatorie, realizată stilistic prin rimă, ritm, repetiție, onomatopee, modularea incantatorie a rostirii, adică printr-un aparte

⁸ De menționat faptul că – așa cum rezultă implicit din ponderea și valoarea citatelor oferite – cu adevărat creatoare de poezie este Shanti Nilaya, în timp ce lui Traian D. Stănciulescu îi revine cu preponderență calitatea de semiotician și de specialist în biofotonică. Dar, din punctul de vedere al creatorului de poezie principiile menționate reprezintă o opțiune comună ambilor autori.

MIMESIS) – și semnificat – (componenta informațională a cuvântului, ținând de sens, de idee, descriere, conceptualizare etc., dar adecvată intenției de purificare prin înțelegere și asumare, adică prin CATHARSIS) – poezia dobândește valoare la nivelul întregului ei, ajungând să fie plăcută receptorului.

Or, din punctul de vedere al biofotonicii, „a fi plăcut” – adică a alege ceva pentru că îți place acel ceva – înseamnă „a-ți face bine” din punct de vedere psiho-fiziologic (a-ți genera starea de *wellbeing*) prin efectul formelor, volumelor și culorilor, pe de o parte, dar și prin intermediul sunetelor armonice (rostirii poetice) și încărcăturii lor pozitive (efect placebo, oarecum), pe de altă parte. Poezia joacă – într-un alt chip asumată – același rol terapeutic pe care îl juca descântecul făcător de bine, o incantație terapeutică eficientă pe care – recunoscând că este preluat de la medicii lui Zalmoxis-Tracul – Platon îl așeza la originea medicinei hipocratice.

Generalizând, putem spune că prin subiectivitatea emoțională a artistului, prin structura internă a operei de artă și prin relația dintre creator și societate, orice exprimare frumoasă are drept finalitate STAREA DE BINE (de sănătate inclusiv) a receptorului. O stare pe care ar trebui să ne-o aducem aminte și să o recuperăm așa cum era în timpurile originare. În acest sens, nu ne rămâne decât ca – subordonându-ne acestei meniri – să o reiterăm în cele din urmă printr-o eseistică aducere aminte.

5. În loc de concluzii, încă o dată, aducerea aminte

La început a fost SEMNUL, un semn ce a semnificat prin facere – sunet-lumină – toate LUMILE LUMII... Și dacă limbajul primordial – dăruit *ab initio* îngerilor, arhanghelilor... ierarhiilor divine, iar abia mai apoi oamenilor – era cel iconic, capabil să structureze forme care să susțină viața, linii genealogice de ființare, astăzi totul pare a fi – printr-un legitim *mimesis* – la scară ancestrală, povestea începutului.

Ne întrebăm acum, spre a concluziona, dacă limbajul nostru poetic ar fi trecut prin filtrul teoriei mimesisului și catharsisului, pentru ca la nivel de semnificat să se poată releva efectele, prin semnificat, la ce ar trebui să ne raportăm în primul rând? Și fără de ezitare răspunsul ar fi: la SUBLIMARE⁹. Căci nu există scop subsidiar mai puternic în arta de a scrie poezia – dincolo de comunicare – decât comuniunea, sublimarea unor trăiri înrădăcinate în omenescul pur ce le generează și până la capătul dinspre cer al pulsației sensurilor și ființării din „lumea ideilor” despre care ne vorbea Platon. O altă

⁹ Cf. Shanti Nilaya, *Creator, mimesis și catharsis în limbajul poetic*, comunicare prezentată la Simpozionul „Școala internațională de metodologie în științele socio-umane”, Universitatea de Stat Moldova, Chișinău, 2016.

coroană, un PARNAS al Poeziei de coborât în AGORA umană... Iar dacă la nivelul corpusculului ce suntem pe toate le-am fi putut duce în tăcere, la nivel de emanație sufletească, elevată, apare negreșit CUVÂNTUL, cuvântul poetic capabil să ne readucă – în rezonanță cu Universul – într-o sincronie atemporală de ritm, într-una și aceeași respirație!

Se spune că Narcis, profund adâncit în anumite straturi ale conștiinței, a făcut trecerea propriilor sensuri ființiale de la un regn la altul, devenind o floare... Dar, dincolo de colapsarea ori resorbția în sine prin sctul contemplării de care NUMAI OMUL ESTE CAPABIL, ce anume ar putea transborda ființa umană dintr-o stare de existență a materiei / spirit în alta?! Ce anume se petrece în adâncurile ei, atât de intens, încât să declanșeze alchimii de ordinul transcenderii? În cazul poeziei, una ascensională: cea prin Logos-Poesis...

Într-o analiză semiotică a funcțiilor-semn să fie... UIMIREA? Să fie sentimentul identității ființiale dintre cel ce scrie și cel care primește mesajul, decodând mai apoi, trăiri arhetipale? Să fie Iubirea?! Spațiul gol de literă dintre cuvinte, strofe, semn, profund generator de revelație, de stări emoționale, idee și sens, chiar și acolo unde scriitorul tace...?! Acesta e destinul poeziei de stare și apoi, de conținut, note în care doar poetul cu adevărat trăitor se exprimă.

*

Ca o analogie de înțeles vom spune că limbajul poetic și sensurile/stări pe care le determină fac o transmutare pe axa devenirii, o devenire noetică – de la omul sensibilizat prin starea de *mimesis* – la ființa armonică capabilă de o deschidere superioară – de comuniune cu pulsațiile Universului din care cu toții descindem – prin starea de *catharsis*. Limba în care ne exprimăm nu este aleatorie, ar fi de adăugat, ci, ca în povestea inițială a cuvântului, face parte din linia de destin a împlinirii definind mai degrabă un maxim de potențial în care să pulsăm: frecvența noastră!

A FI ROMÂN este fără îndoială un dat care se cere împlinit în toată amplitudinea și rostul său. Și pentru că – inclusiv prin acest studiu – definim un chip înalt de a fi al poesis-ului, al matricii de limbă românească, l-am putea cita pe scriitorul Fănuș Neagu, spunând: „*Pentru mine, limba română e distanța dintre inimă și umbra ei, care se numește suflet*”. Sau, în rezonanță, regăsindu-l pe Nichita Stănescu ce își definea cuvântul poetic astfel: „*Cuvântul care-l zic e pus pe masă și de mâncare este*”.

*

În sfârșit, mai potrivită decât orice altă încheiere, ÎNTOARCEREA... Să ne întoarcem cu o clipă mai devreme, așadar, ACASĂ, aducându-ne aminte că sunetul omenesc ce cunoaște *mimetic* binele prin rău poate fi

generatorul unui anume *catharsis* în care existăm. Trăind – implicit și explicit, deopotrivă – POEZIA.

Întorcându-ne cu o ultimă privire către CASA POEZIEI este firesc, așadar, a ne întreba: QUO VADIS, HOMINE? Adică, întorcându-te la tine ACASĂ – acolo unde te hrănești, te odihnești și visezi – cum ai vrea să îți fie toate acestea: pline de neliniște sau de senin, de teamă sau de iubire?

Iată o întrebare căreia nu i se poate răspunde decât cu un singur ales: acela rațional și trăitor. Căci – în virtutea unui liber arbitru cu atâta generozitate dăruit nouă – stă la îndemâna creatorilor de poezie, de artă în general, să aleagă „chipul” în care își vor ipostazia starea de „asemănare”, stimulând implicit una sau alta dintre atitudini: revolta și strigătul, scrâșnetul și lovitura, sau pacea și frumusețea, incantația și mângâierea. Între aceste extreme, TEAMA și IUBIREA, ne îngăduim să sugerăm o alternativă care nouă, românilor – după ce istoric am experiențiat toate felurile de criză – ne pare a fi univocă: E VREMEA IUBIRII... a darului de ÎMPREUNĂ:

Se luptă în toamnă ca-n pârgu-ndulcirii / Un fruct cu o rază: e vremea Iubirii! / Și-i lumea pe cale să-nvie tăcută / O inimă – una – pe-aceeași redută. // Cutremură simțuri, ne umple Lumina, / În oase ascute alt simț rădăcina / Și-atâta-ntuneric deodat' se învinge / Cât nu poate nimeni cu negru a-l stinge... // “Dar, vai, sunt direcții de mult repetate / Azi drumul conduce din rest înspre moarte!” / Chiar mama îmi spune că frica o strânge, / Că nu-i nicio șansă... și-ncepe a plânge; / Se luptă în toamnă balauri cu mirii / Ce pleacă la ceruri de vremea Iubirii, / Și nu mai știu, Doamne, cât frați îmi sunt frații: / Dă-mi inimă pură s-o-mpart azi, la alții! (*E vremea iubirii*, Shanti Nilaya, 2016).

Dincolo de orice altă posibilă invocație poetică, așa să fie...

Referințe

- ARISTOTEL. 2011. *Poetica*. București: Univers Enciclopedic.
- BAUDELAIRE, Charles-Pierre. 1968. *Florile răului*. București: BPT Minerva.
- CONSTANTINESCU, Paul, Stănciulescu, Traian D. 1993. *Resonance as a Principle of Universal Creativity*. „Revista de Inventică” 12.
- SHANTI NILAYA. 2014. *Din trup de femeie*. Iași: Editura Kolos.
- SHANTI NILAYA. 2016. *Creator, mimesis și catharsis în limbajul poetic*, comunicare prezentată la: Simpozionul „Școala internațională de metodologie în științele socio-umane”, Universitatea de Stat Moldova, Chișinău.
- SHANTI NILAYA. 2016. *Lalele amare*. Cluj-Napoca: Editura Carolina.
- STĂNCIULESCU, Traian D. 2004. *La început a fost semnul. O altă introducere în*

semiotică. Iași: Performantica.

STĂNCIULESCU, Traian D. 2014. *Alesei de lumină: voalul îngerului (des)cântat*.
Iași: Editura Performantica.

STĂNCIULESCU, Traian D. și MANU, Daniela M. 2002. *Fundamentele
biofotonicii*. Iași: Performantica.

